

Dokument k samostudiu

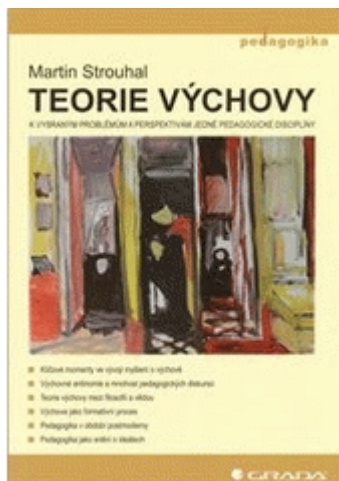
TMV JS 2020

Kázeň a moc ve školní třídě

Kateřina Lojdová

1. Četba

Nastudujte vybrané kapitoly z monografie Strouhal, M. (2013). *Teorie výchovy: k vybraným problémům a perspektivám jedné pedagogické disciplíny*. Praha: Grada.

Monografii naleznete **dočasně** online zde: <https://www.bookport.cz/e-kniha/teorie-vychovy-95844/>

Kapitoly ke studiu a otázky k zamyšlení:

- **Idea výchovy jako přirozeného rozvoje vrozených možností** (s. 38 v elektronickém dokumentu)
 - Vysvětlete pojetí svobody ve výchově J. J. Rousseau.
 - Jak se toto pojetí promítá do výchovných postupů (tzv. metoda přirozených následků)?
 - Mají některé z těchto myšlenek relevanci pro práci učitele v 21. století?
- **Problém autority** (s. 291 v elektronickém dokumentu)
 - Co je postmoderní myšlení a jak se promítá do úvah o autoritě učitele?
 - Jaké typy autority Strouhal popisuje?
 - Jak nahlíží na autoritu dle Strouhala alternativní školy?

Se kterými Strouhalovými argumenty souhlasíte a se kterými byste polemizovali?

Troufnete si číst dále? 😊

2. Prezentace v interaktivní osnově

Projděte si prezentaci *Kázeň a moc* v Interaktivní osnově předmětu Teorie a metodika výchovy v ISu. Poté se vraťte k tomuto dokumentu a přečtěte si doplňující komentáře.

Rozdíl mezi dobrým a špatným učitelem není v tom, jak řeší kázeňské přestupky žáků ve třídě, ale v tom.....

Komentář: *ale v tom, jak nekázni předchází*

Komentář: Zahrajte si s někým „Kámen, nůžky, papír...“. Poté zkuste hru hrát bez jakýchkoliv pravidel. Jak se dařilo hru hrát? K čemu jsou pravidla? K čemu jsou pravidla ve školní třídě? Jaký je vztah pravidel a kázně?

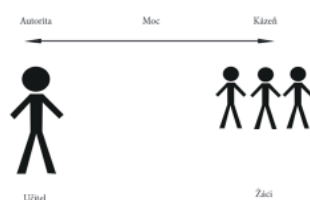
Kázeň ve školní třídě

Komentář: Kázeň ve školní třídě jako pomyslná špička ledovce. Co všechno se do ní může promítat, najdete v článku *Strategie řízení třídy: přístupy, oblasti, strategie*. Podívejte se na pojmy na obrázku. Co znamenají a jak konkrétně se mohou promítat do kázně ve školní třídě? Na základě článku vysvětlíte rozdíl mezi proaktivním a reaktivním řízením třídy.

Kázeň, autorita a moc ve školní třídě

- Vztah pojmů

Komentář: Přečtěte si vymezení vztahu pojmů *kázeň, autorita a moc* zde: <https://munispace.muni.cz/library/catalog/view/800/2550/448-1/#preview> (s. 32)
Takyé báze moci najdete podrobněji popsány v této knize. Doplňte:
V případě donucovací báze moci následují žáci pokyny učitele, protože...
V případě odměňovací báze moci následují žáci pokyny učitele, protože...
V případě referenční báze moci následují žáci pokyny učitele, protože...
V případě legitimní báze moci následují žáci pokyny učitele, protože...
V případě expertní báze moci následují žáci pokyny učitele, protože...

Nevhodné chování učitele (Mareš, 2013)

- Jaké normy může učitel porušovat?
- Typy nevhodného chování učitele
Zákonné x nezákonné
Nevědomé x vědomé

Komentář: K nekázní ve školní třídě může přispívat svým chováním i učitel. Přečtěte si článek *Nevhodné chování učitele k žákům a studentům*. Přiřadte k ukázkám na následujícím slidu, o jaký typ nevhodného chování učitele se jedná.

S jakými žáky mají učitelé lepší vztahy?

- Dobrý vztah učitele s žáky koreluje s charakteristikami žáků, jako je školní úspěšnost (Hamre & Pianta, 2001) či konformita žáka ve vztahu k pravidlům ve škole (Claessens et al., 2016).
- Výzva: vztah učitele s žákem, který se nechová konformně či odmítá školu (žákovská rezistence)

Komentář: Vysvětlete pojem žákovská rezistence. Přečtěte si článek: *Není nekázeň jako nekázeň: Rezistentní chování žáků jako projev moci ve školní třídě*. Zamyslete se nad jednotlivými typy žákovské rezistence. Dokážete k nim uvést i jiné příklady než ty, které jsou v článku? Jak se může lišit předcházení jednotlivým typům žákovské rezistence (proaktivní strategie) a reakce na jednotlivé typy žákovské rezistence (reaktivní strategie)?

Děkuji za pozornost!
